

Helsingin perhokalastajat ry
<https://helsinginperhokalastajat.org/>
helsinginperhokalastajat@gmail.com

TALIN LUONNONSUOJELUALUE

KANNANOTTOMME HOITO- JA KÄYTTÖSUUNNITELMAAN VUOSILLE 2025-2034

Diaari n:o HEL 2023-013282

Helsingin perhokalastajat ry suhtautuu erittäin myönteisesti siihen, että Talin upeasta ja lajirikkaasta lehtoalueesta on tulossa luonnonsuojelualue. Yhdistyksemme on Helsingin kaupungin myötävaikutuksella kunnostanut Mätäjokea erittäin uhanalaisen meritaimenen lisääntymisalueeksi vuodesta 2009 lähtien. Meritaimen on kotiutunut Mätäjokeen hyvin ja on nykyään joen virtapaikoissa valtakalalaji. Onkin hyvä, että kunnostustoimintamme jatkuvuus on otettu hoito ja käyttösuunnitelmassa huomioon.

Mätäjokea on käsitelty suunnitelmassa jonkin verran, mutta ei riittävästi. Uomaa on aikojen kuluessa voimakkaasti muokattu ja jopa siirrelty. Joen luonnontila on lehtoalueella, lähellä merta erittäin heikko. Tilannetta voidaan kuitenkin parantaa. Olemmekin alle kirjanneet ehdotuksia, jotka haluamme teidän lisäävän hoito- ja käyttösuunnitelmaan.

Muutosehdotukset, numerointi viittaa suunnitelman otsikoihin

2.1 Luontoselvitykset ja -seurannat

Lisäys taulukkoon 2.1:

- Kalat, meritaimen
Luonnonvarakeskuksen, LUKE sähkökoekalastukset vuosittain, tulokset löytyvät koekalastusrekisteristä https://wwwp2.ymparisto.fi/koekalastus_sahko/yhteinen/Login.aspx?ReturnUrl=%2fkoekalastus_sahko

Lisätetään uusi otsikko ”2.8 Kalat ja muut vesieliöt” sekä tekstiä:

- Meritaimen, Salmo Trutta m. trutta on valtakunnallisesti erittäin uhanalainen. Mätäjoki Talin luonnonsuojelualueella on sille tärkeä lisääntymisalue. Joen koski- ja virtapaikoissa meritaimen on nykyään valtakalalaji.

Lisäys taulukkoon 2.5b ”Merkittävä lajisto, muu eliöryhmä”

- Meritaimen, Rauhoitettu kyllä, Uhanalaisuus EN, Muut huomiot: LUKE:n koekalastusseurannassa

2.8 Haitalliset vieraslajit

Lisäykset taulukkoon 2.6, ”Haitalliset vieraslajit”

- Täplärapu, Status EU, Kuviot 16. Täplärapuhavaintoja on tehty silloin tällöin virtavesitalkoissa
- Etelän Ruttojuuri, Status K2, Kuviot 15. Kasvia kasvaa melko runsaasti kuvion 15 keskivaiheilla.

3 Virkistyskäytön nykytila

Lisäys tekstiin: Taimenten kutuaikaan, lokakuussa on kudun tarkkailusta tullut vuosi vuodelta kasvava koko perheen harrastus. Helsingin perhokalastajat ry:n järjestämistä avoimista talkoista on myös tullut suosittuja. Syksyllä 2023 kaikkia halukkaita ei voitu ottaa mukaan talkootapahtumaan. Henkilömäärä on turvallisuuden takaamiseksi rajattu 30:een.

Helsingin perhokalastajat ry
<https://helsinginperhokalastajat.org/>
helsinginperhokalastajat@gmail.com

5 Luonnonhoidon suunnitelma

Kolmannessa kappaleessa, sivulla 45 mainitaan suurimpien jokeen kaatuneiden puiden poistaminen virrasta. Kalaston ja vesiluonnon monimuotoisuuden kannalta puiden poistamista ei kuitenkaan pidä tehdä. Tuoreen ja elävän puumateriaalin lisäämistä virtaan sen sijaan kannattaisi tehdä, etenkin siellä, missä sitä on vain niukalti.

5.1, taulukko 5.1

- Kuvio 1 ja 16: Toimenpidettä ”pieni ruoppaus” ei pidä Mätäjoessa tehdä. Siitä pitää pidättäytyä.
- Vesikasvillisuuden niitto ja pienimuotoinen ruoppaus Iso-Huopalahdessa saattaa tulla tarpeelliseksi maan kohoamisen tai umpeen kasvun myötä. Tällä hetkellä kumpaankaan ei ole Mätäjoen kalaston kannalta tarvetta.
- Mätäjoki ja sen leveä sivu-uoma kaatopaikkamäen vierellä, alueiden 8 ja 10 kohdalla, lisäyksiä:
 - Uomia kavennetaan voimakkaasti.
 - Sivuuoma alueen 10 kohdalla pienen virtaaman mukaisesti vain noin metrin levyiseksi.
 - Pääuoma alueen 8 vieressä pari-kolme metriä leveäksi Mätäjoen virtaaman mukaisesti.
 - Kavennukset tulisi tehdä meanderoiviksi luonnollista kaksitasouomaa jäljitellen. Osittain vanhan uoman tilalle kannattaa tehdä kosteikkoja keräämään ravinteet ja kiintoaineet kasvien käyttöön. Tämä vähentää Iso-Huopalahden madaltumista, rehevöitymistä sekä ruovikoiden hallitsematonta kasvua.
 - Tuoretta sekä elävää puuta lisätään jokiuomaan alueiden 5, 9 ja 11 välissä. Elävän puun lisääminen tapahtuu niin, että puu katkaistaan vain osittain, latvaosa taitetaan alas ja kiinnitetään jokiuoman reunaan.
- Patoraunio alueen 13 päässä:
 - Patoraunio muodostaa vaellusesteen lähes kaikille kaloille ja vesieliöille lukuun ottamatta taimenta. Tulva-aikaan virtaus kuluttaa joen penkkaa, jota on jo yritetty vahvistaa kiveämällä. Lisäys: Rauniota puretaan niin, että virtaus jakautuu laajemmalle alalle. Purkukivet sijoitetaan koskeen ohjaamaan virtausta pois golfkentän penkasta. Tällä hetkellä kaikki vesi virtaa kapeasta aukosta golfkentän reunassa.
- Betonikanava Mätäjoessa, alueiden 5 ja 11 välissä:
 - Kanava padottaa Mätäjoen virtausta 220 m ylävirtaan. Vesi lähes seisoo. Pohja on mutaa, jossa virtavesieliöt ja -kasvit eivät menesty. Lisäys: Poistetaan betonikanava, jolloin virtaus kiihtyy ja joen pohja alkaa puhdistua. Yllä mainitun elävän ja tuoreen puun lisäämisen seurauksena myös jokiuoman meanderointi käynnistyy.

Taulukko 5.1, kuvio 16 sivulla 48

- Toimenpidettä puunrunkojen poistaminen uomasta ei pidä tehdä. Puuta pitää sen sijaan lisätä siellä, missä sitä on vain vähän. Poistetaan puunrunkojen poistamista koskeva teksti.

8 Luonnon seuranta

Kalasto ja muut vesieliöt puuttuvat seurantasuunnitelmasta. Kalastoa seurataan yleensä sähkökoekalastuksin. Niitä suorittaa ainakin LUKE sekä eräät yksityiset toimijat. Mätäjoella sähkökoekalastuksia on tähän asti tehnyt LUKE, mutta rahoitusongelmien takia se on päättymässä.

- Lisäys taulukkoon 8: Kalaston seuranta vuosittain sähkökoekalastuksin

Helsingin perhokalastajat ry
<https://helsinginperhokalastajat.org/>
helsinginperhokalastajat@gmail.com

10 Kustannukset ja aikataulu

Lisäksi taulukkoon 10.1 Investointien arvioidut kustannukset ja aikataulu:

- Ylileveään jokiuoman kaventaminen kaatopaikkamäen sivulla, noin 700 m matkalla meandroivaksi kaksitasouomaksi, kustannukset arvioitava erikseen. Työ vaatii perehtyneen suunnittelijan, sekä töiden ohjaajan ja on toteutettava suurelta osin konetyönä.
- Patorauunion osittainen tai kokonaan purkaminen, kustannukset 5000 – 10 000 € laajuudesta riippuen. Työhön tarvitaan tarttumakouralla varustettu telakaivuri sekä uomakunnostuksiin perehtynyt työn ohjaaja.
- Betonikanavan poistaminen Mätäjoesta, kustannukset arvioitava erikseen.
- Lisätään jokiuomaan elävää ja tuoretta maapuuta noin 200 m matkalle alueiden 5, 9 ja 11 välissä, kustannukset noin 1000 €.
Huomio! Tätä voidaan tehdä myös Helsingin perhokalastajat ry:n jokavuotisissa talkoissa, jos siihen saadaan kaupungilta lupa.

Lisäys taulukkoon 10.3 Lajistoseurannat:

- Kalasto, sähkökoekalastus joka vuosi, kustannus vuodessa noin 500 €, 10 vuodessa 5000 € (kustannus varmistettava esim. LUKE:sta)

Liite 1: Rauhoitusmääräykset

- Ojien kunnostaminen sivulla 65 pitäisi rajata vain alueille, joissa mahdollinen tulviminen uhkaa rakennettuja alueita kuten golfkenttää tai rakennuksia.

Kiitos, että saamme olla vaikuttamassa!

Ystävällisin Terveisin
Helsingin Perhokalastajat ry
<https://helsinginperhokalastajat.org>

Mahdollisiin kommentteihin tai lisäselvityspyyntöihin vastaa taimenprojektimme vetäjä,
Pekka Lindblad
pekka.lindblad@kolumbus.fi
050 556 7214